No. 2081 Zaterdag 24 November 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

25 jaren van offer en arbeid.

Den 15 October van dit jaar vierde de Eerw. Zuster CLEMENCE, ziekenverpleegster in de Melaatschen Inrichting *St. Gerardus Majella* te Paramaribo (Suriname) haar zilveren professiefeest. Dat wij daarvan hier willen melding maken, vindt zijn oorzaak in den bijzonderen levensloop dier zuster. *De Surinamer* gaf daarvan onder bovenstaanden titel de volgende treffende beschrijving.

„Neen, het is geen idee.

Een wandeling langs het heldere paadje, den steenen brug over naar de *St. Gerardus Majella Stichting* roept telkens weer een vreemd, onzegbaar gevoel op, een mengeling van weemoed en berusting in men-weet-niet-goed-wat.

En het is steeds of „de Majella", zooals wij haar gemeenzaam aanduiden, telkens wederom nieuwe verrassingen, nieuwe schatten aan ons te openen heeft.

Schatten van geestelijke waarde, waar de buitenstaander wellicht in niet-begrijpen voor staat, wellicht zelfs in medelijden .....

Doch die voor ons een kostbaar bezit vormen, dat wij noode zouden missen en in teedere koestering diep in ons steeds meedragen naar buiten, te midden van het gewoel van elken dag.

En dan zijn er oogenblikken waarin openbarst hetgeen wij in ons besloten droegen. Stuiten kunnen wij dit niet. Evenmin als het openbloeien van bloemen om ons heen....

Is het niet met een eerbiedige bewondering, vol ontroering, dat wij thans een zilveren kloosterfeest vieren als dat van de Eerw. Zuster M. Clemence, die 21 jaren lang zich gaf aan onze melaatschen?

Als wij daaraan uiting geven in het openbaar, dan is het niet zonder tegenzin en het gevoel, iets prijs te geven aan nieuwsgierige niet-begrijpenden, die met profane oogen en ruwe vingeren het zullen begluren en betasten, zooals het een wijle openligt, buiten de beslotenheid onzer ziel....

Het klinkt als een sprookje.

Dochter van een Weenschen professor aan de Hoogere Artillerieschool, die [illegible] een artieste van groote gaven verried.

Op haar zesde jaar met piano begonnen, hare oudere zuster binnen enkele maanden verre achter zich latend en voor een der beste leerlingen geldend van den vermaarden Ebstein en met diens tijdgenoot Rubinstein betrekkingen onderhoudend.

En deze met succes optredende pianiste, die vóór zich ziet open liggen een toekomst vol schittering, waarin zij met passie voor muziek geboren schijnt om op te gaan als weinigen ... trekt zich terug op 22-jarigen leeftijd, op het oogenblik dat triomfale tourneeën zullen aanvangen. Op één oogenblik van begenadiging een geweldig zieleproces met titanen-kracht doorworstelend, doet zij voor immer afstand van allen roem, die verleidelijk lonkt en den éénen stap, dien zij te zetten heeft om in de bedwelmende volheid daarvan te staan, weigert zij.

Een schooner ideaal wenkt haar.

Pater Wehinga, zelf uit Weenen geboortig, keert naar zijn vaderstad terug en spreekt er over de melaatschen, waarvoor hij in Indië een gesticht wil openen.

En als hem gevraagd wordt, of hij niet vreest, zèlf eenmaal te worden aangetast, antwoordt hij kalm en vastbesloten: Ik ben ervan overtuigd, doch de zielen heb ik dan gered....

Dit heldenwoord, klinkt tot haar door en haar besluit staat aanstonds vast.

Hoorend, dat Mgr. Wulfingh in Suriname een gesticht voor melaatschen had geopend, treedt zij aanstonds met hem in briefwisseling, vragend of hij reeds zusters heeft. Zij stond beschikbaar!

En zoo vertrok zij naar Tilburg, het Moederhuis der Eerwaarde Zusters, om van daarut, naar Suriname te vertrekken, waar zij nu na 21 jaren arbeids te midden van háár melaatschen haar zilveren kloosterfeest op Maandag herdacht.

Dezen konden zulk een dag niet onopgemerkt laten voorbijgaan en 's morgens waren allen op de overdekte speelplaats bijeen om met muziek en zang, hun dank te uiten voor het offer om hen gebracht, dat wij slechts kunnen gissen.

Begrijpen niet.

De kapel liet zich op haar best hooren met hare meest geliefde succes-nummers. Tusschen de muziek in hielden achtereenvolgens een jongen, een meisje en een zangeres van het Ceciliakoor toespraken, vol innig gevoelden dank en — humor.

Kostelijk was vooral de speech van den trommelslager uit het orkest, die met een benijdenswaardige vrijmoedigheid even zijn plaats verliet om onder hartelijk gelach de jubilaresse te vertellen, dat de zieken van den Directeur hadden gehoord, dat zij meer hield van den drogen tijd dan van regen, doch dat de zieken moeilijk droog konden blijven bij zulk een feest en de Zuster voor vandaag toch in den regen wilden zetten. In een regen nl. van gelukwenschen en dankbetuigingen. En in dien trant ging het door op allerkluchtigste wijze, tot de jeugdige redenaar de jubilaresse het eeuwig loon toewenschte.

De meisjes, die daarna aan de beurt kwamen, hadden toespelingen op het tuinmanswerk der zuster, die de bloemen verzorgde en eenmaal als een schoone bloem door den Hemelschen Hovenier in Zijn tuin moest worden overgeplant; op het orgelspel, waarmede zij hunne kerkelijke oefeningen begeleidde en allen wisten vlot hunne humoristische toespraken te houden afgewisseld door muziek.

De Directeur, de Z. E. Pater Nederveen, begon toen met een voorloopig woord van dank uit te spreken namens de Jubilaresse.

Zij zou zelf wel haar dank aan allen [illegible] haar goed toevertrouwd. Het woord van den Dirrctaur kon dus kort zijn, doch zoo kort was het niet, of het bleek van denzelfden geest doortrokken te zijn als de gehouden toespraken.

Tusschen de toespraken in werd nog een lied gezongen, speciaal voor deze gelegenheid gedicht: „Vaarwel mijn dierbaar Oostenrijk."

Deze eenvoudige, doch diepgevoelde hulde tooverde ons plots voor oogen een stormachtig juichend publiek in een concertzaal, dat eene pianiste met een schat van bloemen vereerend geestdriftig huldigde....

En dit was prijsgegeven door deze merkwaardige vrouwe, die in ruil daarvoor thans een ruiker van blanke leliën voor zich had staan en daarachter een honderdtal harten wist, die aan haar hingen als kinderen aan hun moeder....

Na de de plechtigheid genoten wij het voorrecht van een kort onderhoud met Zuster Clemence.

Het lijkt ons eene ontwijding daar uitvoerig over te schrijven....

Wij meenen daar alle recht toe te missen. Want wie eenmaal vermocht door te dringen in eene artistenziel, die weet, dat de eenmaal opgevlamde passie voor kunst het geheele leven wordt meegedragen en dat de strijd voor het offer niet volstreden is, alvorens de levensstrijd zelf een einde neemt.

En eenmaal begrijpend noemt men wegvluchten van alles wat de passie aanwakkert en de oude wonde openrijt geen zwakheid, geen lafheid.

Doch juist hoogste kracht, waartoe menschen in staat zijn, die — onbegrepen vaak — blijvend moeten strijden voor hun offer.....

Kracht, die in stilte vaak heete tranen kost en slechts geput kan worden uit hoogere beginselen.

In de afgeloopen jaren heeft Nederland zich onschatbare verdiensten weten te verwerven tegenover Oostenrijk, dat het zoo mild steunde en welks uitgehongerde kinderen het liefderijk opnam.

Men bedenke dan in deze dagen, dat hier in Suriname eene Weensche reeds 21 jaren lang zich wijdt aan de zwaarstbeproefde Nederlanders, waarvoor zij weelde en genot verliet....

In dit licht beschouwd, betaalt Nederland thans een eereschuld op langen termijn af aan Weenen, dat háár eenmaal schonk.

Dankbetuiging.

Ondergeteekende betuigt aan allen die hem bij gelegenheid zijner decoratie van hunne belangstelling deden blijken, hartelijken dank.

Curaçao, den 20n November 1923

J. Appel.

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

'n Week té laat op 't appèl.

Mijn schuld niet. Wist niks, heelemaal niks, absoluut heelemaal niks om te pennen, 't tabula-raza-de in die lijn onder mijn kleffe zwaar beboschte schedel, om wanhopig te worden.

Nu kunt ge wel zoo iets mompelen van, kom nou „*l' appetit vient en mangeant*," dat weet je toch ook wel, ja zeker, my dear, maar bij die eterij heb je 't opgeschept, heb je houvast, heb je iets om te verwerken, te vermalen, iets substantieels om te bikkelen, om aan 't buffelen te gaan. En schrijft nu 's 'n essai over 't kan me niet schelen welk onderwerp, zonder te weten waar over je 't eigenlijk hebben zult, dat gaat immers niet.

Herinner me nog uit mijn studentenjaren, dat we in overborrelenden levenslust elkaar zoo nu en dan opcommandeerden tot 'n spontane vijfminuten speech over de een of andere te geven stof, b. v. „Over 't nut van lauwwaterbad voor 'n pas geschoren poedel met 'n bandje", of „de inwerking op 't menschelijk systeem van 'n 4 cent's sigaar zonder bandje" great Scott, wat werd er dan erbarmelijk gezwamd!

't Zou me 'n lief ding waard zijn, nog die élan, die durf te hebben van toen, in die heerlijke vrijbuitersdagen, toen, 't nog donsde onder mijn geprononceerden neus, ik geloof dat heel Curaçao op ze'n achterste beenen zou gaan staan, als ik nu onder de streep publiceerde, wat toen in mijn jeugdige enthousiastieke brein borrelde en kookte.

Hadden ze me in dien tijd maar 's voor de vuist laten boomen „over de economische, filantropische, sociale en moreele voor-en nadeelen van 'n Duitschen regenmeter in 'n Hollandsche kolonie", dan was ik nu kant en klaar geweest, want zoo'n machien prijkt nu sedert kort, in mijn koraal.

Cadeau gekregen, heelemaal voor niks van ons vaderlijk gouvernement via Departement van Openbare werken.

Paal met zinken bus in top werd zelfs door deskundigen, idem zooveel voet diep, in den verkruimelden verweerden diabaas-grond geplant; ik stond er slechts met critische blik in 't stovend 12 uur-zonnetje bij te transpireeren, met mijn handen op mijn rug.

Met 'n *Duitsch* meetglas werden we ook nog bestoken, alleen verzocht men mij bij eventueele neerslag, s'morgens om 8 uur te gaan loeren, 't nauwkeurig te millimeteren, en eens per maand aan O. W. verslag uit te brengen.

Wie zou zoo iets kunnen weigeren? Voor de wetenschap moet je immers alles veil hebben!

Van ± half Oct. stond die paalbus met wijd open mond, den koperen hemelkoepel aan te gapen, en op 1 Nov. had hier op San Willibrordo precies 31 m. M. nattigheid ze'n verbrand verschroeid verhemeltje ietwat verfrischt, verkoeld, wat 'n reuzeschijntje is voor de Tropen.

En nà Allerheiligen viel er niks meer.

Ik bleef s'morgens om 8 uur doodkalm op mijn kantoor zitten, om mijn dagboek bij te houden, 4 eieren à 0.07 c., 4 pond geitenvleesch 1.60, 5 bundels maïsstokken, 1.50, 2 sinaasappelen 0.18, soepgroente 0.04, diversen 0.01⁵.

Mijn blackies, die allemaal geplant hebben, keken sip, ik planter-amateur kijksipte niet, heel eenvoudig omdat mijn egoïstische plantmannetjes, tuk op eigen voordeel, mij doodkalm in den steek hadden gelaten.

En tot op heden 20 Nov. heeft geen enkel millimetertje regenwater meer onze dorstigen gebarsten, verbranden, stoffigen Buitenboschengrond bevochtigd, gelaafd, gedrenkt.

In 't moederland weten ze soms niet, wat te denken vau zoo'n Curaçaosch droogtejaar, door de vaak schijnbaar tegenstrijdige berichten.

Doordat de regenval meestal zoo wispelturig *locaal* is, is 't heelemaal niet onmogelijk, dat men uit Curaçao met dezelfde mail twee brieven tegelijk ontvangt, waarin no. I beweert, 't ziet er beroerd uit, nog geen druppeltje gevallen, terwijl no. II optimistisch pent: „'n aardig buitje gehad, 't kan nog best 'n goed jaar worden."

In den tijd, toen ik juist met mijn kin boven de ovale tafel in onze huiskamer uitkwam, was ik rotsvast overtuigd, dat als hier in Rotterdam regende, 't ook overal regende op onze globe, N. Z. O. W.

Totdat ik op 'n keer op den Westersingel hoepelde, en tot mijn grenzelooze verbazing 't zag gieten, ouwe wijven zag regenen op den Eendrachtsweg, waar parapluien bolden, paraplulloozen beschutting zochten onder balcons en erkers en dik gebladerd geboomte, maar, o wonder, waar ik hoepelde geen drop, geen spatje, droog als U. S., droog als 'n politieke lezing.

En toen ben ik naar huis gehold, om hijgend van opwinding dit natuurwonder den huiselijken kring kond te doen.

En toen lachte m'n groote broer me vierkant uit.

'n Buitenboschnegertje van 'n jaar of 5 zou zóó iets niet overkomen, die die is er aan gewoon, dat bij bulig weer soms z'n linkeroor papnat regent, en z'n rechter kurkdroog blijft.

En nu genoeg over de droogte.

„Ditje" klaar.

Nu mijn „Datje"?!

Verzoek 'n oogenblik roerlooze stilte, 'k ga peinzen, met mijn wijsvinger op mijn neustop.

Ook al niks gedaan.

Heb ten einde raad, hoofdredactie van Amigoe 'n billet doux thuis gestuurd met 'n: „Weet niks! Stuur stof voor copie".

* * *

En nà 'n etmaal binnen kwam de truck, open zoog de melkbus en er uit kwam een redactioneel officiëel schrijven:

„Beste Jan Paul. Ik reken stellig „op 'n Ditje en Datje voor 24 Nov. a. s. „*Ik weet ook niks.* Kom morgen avond „om half 6 op Habaai, jaarlijksche „prijsuitdeeling etc. dat geeft je mis„schien wat stof".

Nà lezing van dit amicaal kattebelletje heb ik een leelijk woord gezegd met heel veel rollende rrrrrr's, wat luchtte, als 'n bruispoeder nà 'n hartig gepeperde rijsttafel. Maar die errreten sloegen heelemaal niet op dat onschuldig vodje papier, maar op een ander bedrukt stukje karton, wat ik *niet* ontvangen had, want ga nu 's naar 'n officiëele uitvoering als je niet geïnviteerd ben, dat gaat immers niet, dan sla je 'n figuur als modder, is 't niet zoo?

En zat er nu geen copie in zoo'n feestavondje, soit, maar dat is 't 'm juist, daar zit 'n zee, 'n Atlantische oceaan van copie in zoo'n soirée musicale, artistique, plenty stof voor 'n artikel of wat, van 9 pagina's folio.

VENEZUELA.

Een land van vee.

De voor veeteelt geschikte streken in Venezuela beslaan ongeveer een oppervlakte van 9000 leguas (1 legua is 2500 H. A.). Op die enorme uitgestrektheid leeft en vermenigvuldigt zich het vee bijna in het wild.

In het jaar 1839 bestond volgens de schatting van Codazzi de rundveestapel in het geheele Venezolaansche gebied uit 2.086.000 stuks rundvee. In het jaar 1922 werd deze veestapel geschat op 2.777.000 stuks vee, een vermeerdering dus van 690.000 stuks vee of 33 pct. De vermeerdering is dus niet bijzonder groot, maar dit is te wijten aan de vele burgeroorlogen, welke Venezuela voortdurend hebben geteisterd, aan het gebrek aan water in vele streken gedurende een groote deel van het jaar, waardoor jaarlijks honderden slachtoffers vallen en aan de veepesten andere ziekten, die ook groote verliezen veroorzaken.

Wat de eerste oorzaak aangaat, behooren de burgeroorlogen, dank zij het krachtige bewind van generaal Gomez, thans tot het verleden. Ook het jaarlijksche gebrek aan water zal spoedig verminderen. De Nationale Regeering heeft den aanleg van belangrijke werken voor de watervoorziening der droge streken onder handen genomen.

De overblijvende vijanden zijn de veepest en andere ziekten, waartegen door deskundige faculteiten ernstige maatregelen zullen worden genomen.

De veeteelt is een van de belangrijkste middelen van bestaan van Venezuela en verdient daarom alle noodige steun en bescherming. Voor den uitvoer van bevroren vleesch en levend vee is deze Republiek bijzonder gelegen, daar zij voor haar producten gemakkelijk afzetgebieden kan vinden.

De President der Republiek, Generaal Juan Vicente Gomez, richtte zich onlangs in een rondschrijven tot de Presidenten der verschillende Staten van Venezuela, hen wijzende op het belang, dat Venezuela heeft bij den vooruitgang en bloei der veeteelt. Hij wees hen bijzonder op de belastingen, die in verschillende Staten de veeteelt drukken. Deze belastingen zijn voornamelijk de doorvoerrechten, welke geheven worden van vee afkomslig van andere Staten en bestemd voor buiten den Staat gelegen marktplaatsen. Het vee, dat dus verschillende Staten moet passeeren, alvorens de markt te bereiken, kon daar daardoor niet concureeren met dat van den Staat waarin de markten gelegen zijn. Bijvoorbeeld voor een troep van 10.000 stuks vee, afkomstig van den staat Apure en bestemd voor Puerto Cabello, waar de eenige Venezolaansche export-slachterij en vriesinrichting *„The Venezuela Meat Export Company"* is gevestigd, moest alleen aan doorvoerrechten 120.000 bolivars worden betaald.

Onder dergelijke omstandigheden was het voor bovengenoemde vriesinrichting onmogelijk het bedrijf gaande te houden en werd ook de uitvoer van vee gestaakt. In het begin der maand Juni '23 heeft zij echter een contract gesloten met de Federale Regeering, waarbij zij vrijgesteld wordt van alle nationale, provinciale en gemeentelijke belastingen, zoodat het haar thans mogelijk is de werkzaamheden weder te hervatten. Wanneer dus de maatregelen van Generaal Gomez in alle Staten worden nagekomen, zullen de veehandel en uitvoer spoedig weder opleven en zich sterk kunnen ontwikkelen.

De aangewezen afzetgebieden voor levend vee uit Venezuela zijn de drie Guyana's, de Kleine en Groote Antillen, Mexico en Centraal Amerika. Naar de Guyana's werd nog steeds op kleine schaal uitgevoerd, niettegenstaande de concurrentie van Brazilië. Cuba was vóór de crisis een uitstekend afzetgebied en zal het waarschijnlijk weer worden. Proeven van uitvoer naar Mexico leverden geen gunstige resultaten op, terwijl men de Peruaansche markt nog bestudeert.

Ook is er sprake van de oprichting eener tweede vriesinrichting en wel in het Oosten der Republiek, in Barcelona of in Barrancas, zoodat de veehouders niet op één enkelen afnemer zijn aangewezen.

Dit alles doet een spoedige en belangrijke ontwikkeling der Venezolaansche veeteelt, veehandel en veeuitvoer tegemoet zien.

Mededeelingen van Hr. Ms. Gezantschap te Caracas.

DE AMERIKAANSCHE VLOOT.

Volgens de *Porto Rico Progress* zullen in Januari a.s. in de nabijheid van het eiland Porto Rico de groote manoeuvres plaats hebben, waaraan practisch de geheele Amerikaansche vloot zal deelnemen. De baai van Vieques zal het centrum van de operaties zijn.

Admiraal R. E. COOUTZ opperste chef van de Amerikaansche vloot zou den 7 November het eiland Culebra aan boord van zijn admiraalschip *Seattle* bezoeken, ten einde de laatste inspectie te verrichten van de omliggende wateren voor deze vlootmanoeuvres, waarbij voor de eerste maal het grootst getal eenheden onder één opperbevel zal deel nemen.

De manoeuvres zullen reeds kort na het begin van Januari aanvangen en eenige weken duren, waarna elk schip weer naar zijn eigen station zal worden teruggezonden. De geheele vloot zal er mee gemoeid zijn, alsof alle schepen aan een groot zeegevecht zullen deelnemen.

Bij de manoeuvres zullen tegenwoordig zijn 14 superdreadnoughts, bovendien 70 destroyers, 35 duikbooten, 6 kruisers van de nieuwe klasse van Omaha, mijnwerpers, torpedobooten, kolentransportbooten, sleepbooten en de geheele luchtvloot.

De verschillende problemen betreffende de vlootstrategie, die hierbij moeten opgelost worden, zijn natuurlijk niet gepubliceerd, doch men veronderstelt, dat deze veel overkomst zullen hebben met die van het vorig jaar en dat de geheele vloot zich in twee strijdmachten zal verdeelen, waarvan de een opdracht heeft het Panamakanaal aan te vallen, de andere om het te verdedigen.

Men zal zich herinneren, dat Admiraal Cooutz, toen chef van de operaties, met zijn secretaris Denby, Porto Rico bezocht heeft kort na de vlootdemonstratie bij het Panamakanaal.

Na de terugkeer van Denby, de secretaris van Marine in Washington, werd Cooutz toen benoemd tot opperadmiraal van de Amerikaansche vloot.

Behalve die eenheden der vloot, zullen verscheidene duizenden matrozen aan deze mobilisatie deelnemen, zoowel aan den aanval als de verdediging van het eiland Porto Rico. Reeds sedert eenige dagen vertoeven tal van officieren van de marine op Porto Rico. Zij maken een nauwkeurige studie voor de [illegible] der kampementen op de eilanden Vieques en Culebra. Na zich hieromtrent voldoende op de hoogte gesteld te hebben zullen zij Washington inlichten omtrent de transportmiddelen en het vraagstuk van de proviandeering en watervoorziening.

Dit groot getal officieren en matrozen van marine en oorlog zal in San Juan en omstreken worden ingekwartierd. Dit maakt men op uit het feit, dat men het Hotel *Condado Vanderbilt* heeft aangezocht alle vertrekken voor den tijd van verscheidene weken beschikbaar te stellen.

Elke winter vereenigt zich de Atlantische vloot in de West-Indien voor zijn gewone manoeuvres, die dan meestal in de omgeving van de haven Guantánamo, aan de Zuidkust van Cuba plaats vinden. Men berekent dat nu aan deze vlootbeweging 25.000 matrozen en waarschijnlijk meer dan 5000 mariniers zullen deelnemen, waarvan het grootste gedeelte als landingstroepen en de rest aan boord der schepen zal optreden.

PETROLEUM VAN MARACAIBO

De totale jaarlijksche productie van alle oliebronnen in Venezuela bedraagt nu van 380.000 tot 400.000 ton. De petroleum, die in Venezuela zelf gedistilleerd wordt, levert 45.000 ton residu of fuel oil (stookolie) en ongeveer 375 ton gasolie, die voor de Diesel of semi-Diesel motoren gebruikt wordt. De uitvoer bedraagt 275000 ton ruw olie en 11.000 stookolie (residu).

De chemische samenstelling van del Venezolaansche aardolie lijkt veel op die van Mexico, die eveneens asfalt tot basis heeft en die 12 tot 18 % essence en lichtgewende producten levert, ofschoon er ook aanwijzingen zijn voor het bestaan van lagen met aardolie met parafine tot basis en van hooger gehalte.

He ontvlammingspunt d. i. de temperatuur waarbij de pretroleum juist begint brandbare gassen af te staan, berekend volgens het Martin-Pensky-apparaat, is 75°, het gehalte aan zwavel ongeveer 2%, de dichtheid bij een temperatuur van 15° is 976.

En bestaan havens in of dicht nabij Venezuela, waar een olietankboot van 4000 tot 14000 gewichtston olie kan laden (La Guayra, Puerto Cabello en Curaçao,) doch in die twee eerste havens zijn geen grootere deposito's dan voor 200 ton, evenmin zijn daar de noodzakelijke pompen om vlug die tankschepen te vullen. Dit alles vindt men wel in de haven van Curaçao.

De maximum capaciteit voor schepen, die door de monding van het meer van Maracaibo kunnen binnenloopen, bedraagt 1900 ton.

Noch de temperatuur noch het regenseizoen belemmeren in geen enkele maand van het jaar het boorwerk in de putten, tenzij alleen daar, waar de putten heel ver in het binnenland liggen en het transport moeielijk en tijdroovend is. Een bewijs hoeveel activiteit hier ontwikkeld kan worden, is wel de boorput van [illegible], waar drie ploegen werklieden met het boren bezig zijn, zoodat het boorwerk zonder onderbreking gedurende 24 uur kan worden voortgezet.

De Amerikaansche en Engelsche werklui verdienen dagelijks van 4 tot 12 dollars, de chefs van het boorwerk 12 doll. met de kost, hun bedienden van 6 tot 15 bolivars en de peons 5 tot 7 bol. daags.

Een der Maatschappijen, die het werk met meer kracht doorzet, gaat binnenkort op *Punta de Leiva* een raffinaderij oprichten om het grootst mogelijk getal Venezolaansche werklui, waarvan zij bij voorkeur gebruik maakt, aan het werk te kunnen zetten. Zij heeft ook een constructie werkplaats met 2 chefs, 20 ingenieurs en 18 assistenten, een garage voor haar talrijke auto's en trucks, eigen electrische verlichting en onderhoudt door haar werk ongeveer 2000 gezinnen. De employe's, die ziek worden, komen in het hospitaal, terwijl hun dagloon doorgaat.

De Amerikaansche petroleumindustrie.

Uit San Francisco wordt aan *Fin. Times* gemeld, dat zich in de te Los Angelos gehouden vergadering van de *Amer. Assoc. of Petrol. Geologists*, een waarschuwend geluid heeft doen hooren in den vorm van een uitgebreid rapport over den toestand van de Amer. petroleumindustrie, samengesteld door dr. W. A. J. M. Van Waterschoot van der Gracht te Ponca City in Oklahoma, die 15 jaar geleden directeur was van den Nederl. geologischen dienst, en 6 jaar geleden president van de *Roxana Petroleum Co.*, de groote Amerikaansche dochteronderneming van de Shellcombinatie, en die thans directeur is van de *Marland Refining Co*, Het hoofddoel was er op te wijzen, dat de Ver. St. binnenkort voor een tekort aan petroleum zullen komen te staan, hetwelk zulk een ernstig karakter zal aannemen, dat de oeconomische samenstelling van den staat er door zal worden bedreigd. Het is niet buitengesloten, dat in 1923 de petroleumproductie in de Ver. St. haar hoogtepunt zal hebben bereikt en dat er van 1924 af een voortdurende vermindering in de productie zal intreden. De Nederl. deskundige zeide, dat petroleum tegenwoordig de belangrijkste factor is in het oeconomische en industrieele leven van het land.

Tenzij er onmiddellijk stappen worden gedaan tot verbetering van den toestand, zal het industrieele, oeconomische en politieke bestaan van de Ver. St. spoedig het hoofd hebben te bieden aan een van de ernstige crississen in de Amerikaansche geschiedenis. De eenige oplossing van het vraagstuk is, alle beschikbare petroleumbronnen, zoowel die reeds in exploitatie zijn als die nog geopend moeten worden, met de uiterste zorg te bewaren. De petroleumindustrie in de Ver. St. moet onmiddellijk op een stabiele basis worden gebracht en het land moet een onderzoekingsdienst in het buitenland in het leven roepen ter opsporing van bronnen voor de toekomst. Tot een doelmatige wijze van boren en opslaan moet men overgaan, indien men de tegenwoordige bronnen van het land nog een aantal jaren wil bewaren. De tegenwoordige wijze van boren en de daardoor veroorzaakte overproductie, heeft honderden millioenen barrels petroleum doen verloren gaan en het leven van de grootste Amer. velden tot op de helft verkort. Hij was er van overtuigd, dat een regeeringscontrole of exploitatie geen verbetering in den tegenwoordigen toestand zou brengen.

Dr. W. van der Gracht was van oordeel, dat de productie dit jaar voldoende zou zijn voor het geraamde binnenlandsche verbruik van 700 millioen barrels, doch dat zulk een hooge productie uitsluitend door bijzondere omstandigheden werd mogelijk gemaakt, welke niet anders dan slechts tijdelijk kunnen zijn. Dus, terwijl er een daling in de productie is te verwachten, zal het verbruik waarschijnlijk toenemen onder den invloed van de tegenwoordige lage prijzen. Voornamelijk op grond van de petroleumbehoefte voor de automobielen, raamt men het binnenlandsche verbruik voor 1924 op niet minder dan 775 millioen barrels. Ten einde in staat te zijn, om in de toekomstige behoefte te voorzien, is het hoognodig nieuwe bronnen op te sporen, ter compensatie van de afnemende productie.

Geraamd wordt, dat in een jaar tijd niet minder dan $ 1000 millioen alleen tot het verrichten van boorwerkzaamheden zullen moeten worden uitgegeven, indien men de marktprijzen wenscht te stabiliseeren en wil voorkomen, dat buitengewoon hooge prijzen binnen een of twee jaar de tegenwoordige ruïneus lage prijzen zullen vervangen.

Dr. van der Gracht verklaart, dat de geologische wetenschap in de laatste paar jaar zulke vorderingen heeft gemaakt, dat het thans mogelijk was, om met eenige zekerheid de nog in den grond aanwezige hoeveelheid petroleum te ramen. De geologische dienst in de Vereen. Staten raamt deze hoeveelheid voor Amerika op 9000 millioen barrels.

(N. R. Ct.)

Weet U, hoe ik dat zaakje zou aangepakt hebben, zou beschreven hebben, als ik geïnviteerd was?

Eerst, als introductie *Welgelegen* dat groote massale huis op den berg in matte kleuren geschilderd, met z'n voorgevel van 22 ramen, met z'n spatieuse gangen en zalen, en kamers zonder tal.

Hoe Pastoor Schoonen meer dan 50 jaren geleden die prachtbouw ontwierp en leidde, dezelfde pastoor die later op 't eenzame St. Eustatius in de grootste verlatenheid als 'n heilige stierf.

Hoe ik daar (op *Welgelegen*) verleden jaar nog 'n week gelogeerd heb in dat gezellige opkamertje naast de kapel, met feëeriek uitzicht op Schottegat en Isla, en hoe ik in 't holletje van mijn eersten nacht plots wakkerschrok met 'n angstkreet van „o, God, brand", naar 't open raam vloog, en .... niets aan de hand, 't was slechts die reusachtige glimworm van pinkend helstralend electrisch licht, van la „ville lumière" van Batavia olearia, anders niet. En dan zou ik gaan vertellen, wat 'n heeleboel Curaçaonaars zelfs nog niet weten, dat op 'n minuut of vijf afstands ten Oosten van Welgelegen, nog 'n oud vervallen kerkhof ligt, van de familie Raders-van der Meulen, vroegere eigenaars van Habaai.

En dan is 't natuurlijk niet meer dan passend, tevens uit pieteit te vermelden, dat op die grafsteenen onder drie reuze-tamarinden 't volgende gebeiteld staat:

Hier rust
JAN HERO VAN DER MEULEN
geboren te Curaçao
den 7 Mrt. 1759,
overleden alhier
25 Aug. 1820.

Hier ligt begraven
ELIZABETH BARONES VAN RADERS-VAN DER MEULEN
geboren te Curaçao
den 6 Dec. 1796
overleden idem, 24 Juli 1841.
Ten diepste betreurd door haren echtgenoot, hare zeven kinderen en verdere nauwe betrekkingen, en allen die hare deugden en edele hoedanigheden gekend en naar waarde geschat hebben.

CONSTANTIEN LOUIS VAN RADERS
geboren 5 April 1838
gestorven 11 Juli —
Constant! O schoone roos, wat was [uw leven kort,
Drie maanden pas ontluikt, en nu [reeds weer verdord.
De grasmaand gaf u blos, de hooi-[maand nam uw geuren
De doom laat ge in 't hart van hen, [die, om U treuren.

Meer epitaphen zijn er niet, wat mij reuze-spijt, nog wel 'n graf zonder steen, zonder naam.

Hoe poëtisch zou men kunnen schilderen, de klagende fluitende gierende passaatwind door 't ritselend gebladerte van die 3 tamarindenboomen, die wuivend overhuiven deze vervallen verlaten vergeten grafzerken.

Hier de majesteit des doods, daar ginds met beukende stoomhamers, gillende syrenen, vettige oliewalmen 't woelig grootbedrijf, iets verder de stad met haar uitersten van diep krachtdadig geloof en heldendeugd, te midden van 'n poel van rottend bederf en wulpsch viezig gedoe, en heel dicht bij, 't onschuldig gepraat en gelach en lawaai van 'n groote schaar kleine en groote zwartoogige señoritas, dat je toewaait uit ampele recreatiezaal van dat groote witte huis op den berg aan 't Schottegat.

En dan zou ik je laten wandelen langs de reuze-keuken met de reuzekookpotten, waaruit geuren opstijgen, die je zonder 'n catsje 'n appetijt bezorgen, als van 'n Curaçaoschen bootwerker 11.45 A. M. langs de waschkeuken, waar de opstijgende zeepsopdampen je oogen doen wateren, langs 't badhuis in 't Schottegat, waarin je vroeger blank als karnemelkzeep binnentradt, en zwart als 'n moriaan, als 'n oliemannetje weer naar buiten stapte, om U dan eindelijk in de aula binnen te leiden, waar zoo aanstonds tingelingeling, 't scherm zal opgaan, om 't breed opgezet program te gaan afwerken.

Maar ik heb geen program, wat me ook 'n toestand is.

'n Ministerie zonder program is 'n onding.

En nu is 't heursch welletjes:

Als ik ooit 'n „Ditje gepend heb zonder kop of staart, dan is 't *dit*.

Als ik ooit 'n „Datje" gepend heb zonder tendenz, dan is 't *dat*.

Maar weet *U*, waar ik pyramidaat paf van sta? Dat er nog menschen, intellectueelen *zijn*, die mij bizar babbelgezwam lezen.

Jan Paul, je wordt persoonlijk.

Wel, dan schei ik er maar liever uit.

Salem!!!

JAN PAUL.

San Willibrordo

Nov. 19 | 23.

Verdraagzaamheid.

Jan Toorop, de bekende Hollandsche kunstschilder, zou een raam uitvoeren, dat door het echtpaar Jhr. Loudon was aangeboden aan de groote (protestantsche) kerk in Den Haag.

Het raam zou voorstellen de „aanbidding der Drie Koningen".

Men kan zich voorstellen, dat de kunstenaar dit onderwerp met al de diepe devotie, welke hem bezielt, behandelen zou en dat het een kunstwerk van den eersten rang zou worden.

Helaas, het raam wordt *niet* geplaatst.

„Jhr. Loudon", zoo schrijft Toorop aan het „Handelsblad", „heeft zich teruggetrokken en laaf het raam niet uitvoeren. Het is voor mij een groote teleurstelling. Dit raam heb ik natuurlijk uit volle overtuiging en geloof gemaakt om een algemeen-Christelijke beteekenis er aan te geven, en daarbij zuiver gevolgd het verhaal uit het Nieuwe Testament: Jammer, ik had mij er zooveel schoons van voorgesteld..."

Het liberale *Handelsblad* schrijft over de aanleiding van dit geval het volgende:

„Ieder weldenkend lezer zal, mèt den kunstenaar, het gebeurde betreuren. De Haagsche kerkeraad heeft de onverdraagzaamheid zóóver gedreven, om het door echtpaar Loudon aangeboden en door kerkvoogden goedgekeurde geschenk af te wijzen; een kunstwerk dat niets bevatte wat streed tegen het algemeen-Christelijk levensbesef, maar dat de kerkeraad, zonder het ontwerp-carton gezien te hebben, veroordeelde — op hatelijke aanstichting van een in zake kunst-en-religie-onbevoegde—alleen omdat de door Roomsch en on-Roomsch als groot Christelijk kunstenaar bewonderde maker katholiek is. Hier heeft Holland zoowaar kans gezien om zich nog eens „op z'n smalst" te laten kijken.

Maar ondertusschen gaat een groot kunstwerk van hooge artistieke en godsdienstige beteekenis voor ons land en voor het eerbiedwaardig monument, dat het sieren zou, verloren en wordt een persoonlijkheid als Toorop in zijn diepste en edelste gevoelens in het openbaar gehoond."

Inderdaad, de handelwijze van den Haagschen kerkeraad is van een grievende benepenheid.

Alleen omdat de door Roomsch en on-Roomsch bewonderde kunstenaar *katholiek* is, zulk een kunstwerk te weigeren, getuigt van een armoedig sectarisme, dat blind is al voor alle waarachtige schoonheid en adel. De daad van de Haagsche kerkeraadsleden is klein, heel klein en getuigt weer eens opnieuw van den afkeer van Rome, die bijna nergens zoo fel wordt aangetroffen dan in de protestantsche kringen, met wie wij op politiek terrein zooveel „Seelenverwantschaft" heeten te hebben.

(De Voorhoede.)

Berichten uit de Kolonie.

Saint Martin.

In den avond van den 29 October omstreeks 11 uur is de HoogEd. Gestr. Heer R. J. BEAUJON en familie alhier met den Schoener *Cyril* aangekomen. Van de uitmuntende hoedanigheden van den Heer B. hebben we veel gehoord en een aangenaam verblijf en een succesvol bestuur dezer eilanden wordt hem hierbij toegewenscht.

— Op den 15n dezer maand zal de H. E. G. Heer kapitein J. VAN DER ZEE met famillie zich met bestemming naar Curaçao inschepen om van daar verder via Suriname de reis naar Nederland voort te zetten.

Een voorspoedige reis, en behouden aankomst in zijn geboorteland wenschen wij hem van ganscher harte. Gedurende zijn bestuur is hij altijd „*recht door zee*" gegaan zonder zich telkens door anderen van zijn meening te la ten afbrengen.

Zooals men algemeen zegt, was hij een *square man*. Hij is in tijd van *ebbe* gekomen en tot nu toe is het *ebbe* gebleven en met de sterkste verrekijker is er nog geen *vloed* boven de kim te bespeuren. Hier moeten hefboomen gebruikt worden, die zelfs boven de macht van een Gezaghebber, ja zelfs van een Gouverneur staan. De eerste is maar een werktuig in de hand van den tweede, en deze een ondergeschikte dienaar van den Minister van Koloniën, zooveel te meer nog in dezen tijd van bezuiniging.

— In de laatste dagen hebben we regen in overvloed gehad. Dientengevolge verkeeren de wegen natuurlijk in zeer slechten toestand.

— Op Zaterdag 3 November had hier weer de periodieke volksverhuizing naar Santo Domingo plaats. Ongeveer 500 menschen worden aldus wegens gebrek aan werk verplicht hun brood in den vreemde te gaan zoeken.

Zonder Santo Domingo en de Ver. Staten van Amerika zou men niet weten wat er van onze bevolking zou geworden. Deze twee landen vormen de ruggegraat voor ons economisch bestaan.

Gedurende de afwezigheid van zooveel menschen kan men wel begrijpen dat de economische toestand van ons eiland nog slechter za! zijn dan nu, als men weet, dat op één dag der vorige week de ontvangsten in een onzer voornaamste winkelzaken juist 84 amerik. centen bedroeg.

Onze winkeliers klagen allen steen en been en tot de terugkomst van ons arbeidersvolk zal het nog wel erger worden.

Curaçao—Coro.

De *Red — D — Line* heeft een nieuw lijn geopend van Curaçao op La Vela de Coro, door middel van de *Merida*, voorloopig één per maand telkens in aansluiting met de terugkomst in Curaçao van het S.S. *Zulia* uit New-York. De eerste reis heeft reeds deze week Donderdag plaats gehad. De volgende keer vertrekt de Merida den 15n December naar La Vela.

Kamer van Koophandel

A.s. Maandag is het verkiezing voor 3 leden van de *Kamer van Koophandel* alhier. Aan de beurt van aftreding zijn de heeren J. P. G. ECKER, S. M. L. MADURO en J. J. H. JONCKHEER.

Welkom.

Met het S. S. *van Rensselaer* zijn Donderdag alhier van verlof uit Holland teruggekeerd: Mevr HAAYEN-SPIT, onderwijzeres aan de Wilhelminaschool, en de Eerw. fraters DIONISIUS en THEOFRIDUS van het St. Thomas-College.

Hof van Justitie.

Naar wij vernemen, waren er voor de beide vacatures bij het Hof van Justitie alhier ongeveer 10 sollicitanten, waaronder eenige onbevoegden. Zooals wij in ons nummer reeds meldden is voor de vacature Schagen van Leeuwen benoemd MR. H. POLVLIET, oudlid van de opgeheven rechtbank van Zierikzee. Naar men zegt is voor de tweede vacature van Mr. Schalkwijk ook reeds een opvolger aangewezen.

* * *

Bij Koninklijk Besluit van 28 September l.l., eerst verleden week in de Staatscourant verschenen, is benoemd tot lid van het hof van Justitie Mr. H. Polvliet te Zierikzee. Naar wij vernemen was de benoemde sedert 1903 advocaat bij de thans opgeheven Rechtbank te Zierikzee, secretaris van de Voogdijraad, en bekleedde hij in den loop der jaren tal van openbare functies in die gemeente, o. a. was hij raadslid en wethouder.

(Kol. Wkbl.)

Militaire Vereeniging.

Zondagmorgen na de Hoogdienst had in de beneden verdieping van het Clubgebouw van de *Reunion San Hosé* te Otrabanda de oprichting plaats van de nieuwe R. K. Militaire Vereeniging.

In de zaal stond de buste van H. M. Koningin WILHELMINA te midden van een versiering der Hollandsche driekleur opgesteld.

Z. Exc. Gouverneur BRANTJES vergezeld van zijn adjudant Luit. van EYCK VAN VOORTHUIJZEN, die mede Majoor C. VAN ROGGEN wegens ziekte vertegenwoordigde en Luit. VAN DEN BERGE de Hoog Eerw Pater Vicaris LUYCKX en Pastoor VAN DEN ELSEN waren medegekomen om deze plechtigheid op te luisteren.

De muziekkapel van het Garnizoen zette het *Wilhelmus* in, waarna de Heer DE VREDE Zijn Exc. en de beide officieren welkom heette en dank bracht voor dit blijk van sympathie.

Met een kort woord zette Pater VERRIET het doel dezer bijeenkomst uiteen, installeerde den President en het Bestuur en uitte de hoop dat deze *Militaire Vereeniging*, waarvan de oprichting reeds zoo lang op zich had laten wachten en die er nu eindelijk is, zou bloeien en groeien en tot groote voorspoed komen.

Met 36 deelnemers is deze M. V. tot stand gekomen. Moge zij zich spoedig nog meer uitbreiden en bijdragen om het militair element in onze stad tot hooger maatschappelijk en zedelijk peil op te voeren.

Regen.

Het had deze week al den schijn alsof eindelijk de regentijd was aangebroken. Zondag nacht en in den morgen en eveneens Dindagmorgen vielen er een paar buitjes regen waarvan sommige met veel geweld neerplasten, maar weer spoedig ophielden.

Dinsdag in den nacht genoot er alleen de stad van. Want achter *Plantersrust* bleef het zelfs nagenoeg droog.

El Universal

In dit officieele regeeringsorgaan van Carácas verscheen onlangs een gedicht met de aanvangswoorden: *Muere Gomez*. Niemand van het redactie- en drukkerijpersoneel kan een verklaring geven hoe dit stuk, zoo vijandig en hatelijk voor den President. aan de aandacht ontsnapt en in de kolommen is verzeild geraakt.

Als gevolg daarvan is het geheele redactie- en drukkerij personeel gearresteerd en in de gevangenis opgesloten.

Een nieuw afzetgebied voor Petroleum.

Alle groote gebouwen, wolkenkrabbers enz. in New-York hebben centrale verwarming. In de laatste jaren hebben deze huizen in den winter groote moeilijkheden gehad met de geregelde voorziening van steenkolen voor deze verwarming tengevolge van werkstakingen in de kolenmijnen en gebrekkige aanvoer wegens onvoldoend personeel enz. Daarin zal nu op bijzondere wijze voorzien worden. In plaats van steenkolen zal men daarvoor fueloil of stookolie (residu) gaan gebruiken. Er is reeds een maatschappij voor dit doel opgericht, waarin zoowel Amerikaansche, Canadeesche, als ook Venezolaansche belangen betrokken zijn. Er zal een specialen dienst ingericht worden, die deze stookolie aan het publiek aflevert. Dit zal een revolutie zijn op industrieel gebied, en een groot afzetgebied openen voor de petroleum, die niet aan zooveel wisselingen als de steenkool onderhevig is.

Volgens de *New-York Commercial* zal hiervoor stookolie van Texas en Venezuela gebruikt worden.

Het plan is reeds op weg tot uitvoering en staat onder leiding van de *Yervant Maxwdian. De Central Oilfields Incorp.*, die haar terreinen heeft op de kust van de golf van Texas en de *Maxwdian Petroleum Corporation*, die de Venezolaansche petroleum zal uitvoeren, hebben dit plan op zich genomen.

Officieële berichten.

De heer P. A. Euwens is herbenoemd tot voorzitter en de heer E. S. Lansberg tot secretaris van den voogdijraad alhier; de plaatsvervangende leden B. E. van der Veen Zeppenfeldt en H. Schotborgh zijn benoemd tot leden en de heeren R. S. de Lannoy en L. O. Lampe tot plaatsvervangende leden.

Aan den onderwijzer 2e klasse aan den Hendrikschool alhier S. van de Vrede is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den kommies der belastingen alhier D. Davelaar is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den agent van politie 2e klasse M. A. Blanchevier is tot herstel van gezondheid acht dagen verlof verleend.

Aan den hulpkommies der belastingen op St. Martin, W. A. O'Connor is tot verder herstel van gezondheid drie maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den heer T. Exler is eervol ontslag verleend als lid van den voogdijraad op St. Eustatius en als zoodanig benoemd de heer C. Hartendorff.

De ex-kroonprins.

Uit de telegrammen blijkt nu met zekerheid, dat de ex-kroonprins naar Duitschland is teruggekeerd. Hij vertoeft te Oels, in Opper-Silesie bij zijn vrouw en kinderen.

Dat dit vertrek zoo glad in zijn werk gegaan is, vond zijn oorzaak in een veranderde houding der Duitsche Regeering. Deze heeft nl. aan de Holl. Regeering in Oct. medegedeeld, dat tegen zijn terugkomst in Duitschland van de zijde der Regeering geen bezwaar meer bestond.

Daarom is hij in den nacht van 11 November, voorzien van een regelmatig paspoort, naar Duitschland vertrokken.

Van een heimelijke vlucht is dus geen sprake.

Dienzelfden morgen hebben de gezanten der geällieerde mogendheden aan den Minister van Buitenl. Zaken in den Haag een nota overhandigd, waarin hun Regeeringen hopen, dat Holland zich bewust zal zijn van de veranwoordelijkheid, dat aan den exkroonprins een verblijf in Nederland is aangewezen, en dat zij overtuigd zijn, dat Holland alle maatregelen van bewaking zal nemen, om het a. s. vertrek van den kroonprins te verhinderen.

Daarna zette Jhr. KARNEBEEK Minister van Buitenl. Zaken het standpunt der Nederl. Regeering uiteen. Er is den Kr. wel een vaste verblijfplaats in Nederland aangewezen, doch de Regeering mist de bevoegdheid zijn vrijheid te verkorten om het land te verlaten en zijn vertrek te beletten.

Zijn verblijf in Nederland werd beheerscht door de Nederl. wetgeving, terwijl van den anderen kant hieromtrent geen internationale verplichtingen bestaan.

Het is nu maar de vraag of de kroonprins, nu hij in Duitschland terug is, zich daar rustig zal houden.

Zitting van den Kolonialen Raad op Maandag den 26n November 1923 des avonds te acht uur.

Te behandelen onderwerpen:

No. 1. Ingekomen stukken.

No. 2. Ontwerp-verordening tot aanvulling van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao.

Willemstad, den 23n November 1923.

De Griffier van den Raad,
BOOMGAART.

MUZIEKUITVOERING

Programma

1. Silent Heroës March (1e uit.) T. Bidgood.
2. Les Patineurs Valse E. Waldteufel.
3. Fragmenten uit de symphonie pastorale (1e uitv.) L. v. Beethoven.
4. Yes, we have no bananas Fox-Trot N. N.
5. Final i terceto dek 4a acto de Ernani G. Verdi.
6. Fox-Trot de las Campanas Pastalle.
7. La Carmelita Danza J. M. Campos.
8. Through night to light March (1e uitv.) E. Laukien.

Zondagavond om 7.30 uur BRIONPLEIN.

Nederlandsch fabrikaat.

Volgens ontvangen telegrafisch bericht is de Nederlandsche sleepboot „*Gelderland*" onder commando van kapitein SPRUIT van Bureau *Wijsmuller* den 12 Augustus behouden te Bahia Blanca, Puerto Militair aangekomen met de 150 tons drijvende kraan „*Tobu*" welke door de werf „*Gusto*", firma A. F. Smulders te Schiedam is gebouwd voor rekening der Argentijnsche Regeering.

Deze kraan is den 28 April 1923 van de werf „*Gusto*" te Schiedam vertrokken en bevond zich tegen het einde van de maand Juni in de nabijheid van Rio de Janeiro. Hier werd de kraan overvallen door een vliegenden storm (Pompero), welke echter goed werd doorstaan en arriveerde de „*Gelderland*" met de kraan 2 Juli behouden te Rio de Janeiro, van welke plaats 10 Juli wederom werd vertrokken.

In den nacht van 20 op 21 Juli werd de kraan overvallen door een hevige cycloon ter hoogte van Rio Grande do Sul. Bij deze gelegenheid brak plotseling de zeetros en raakte de kraan uit den koers en dreef naar 't Oosten af.

Na verscheidene dagen vergeefs zoeken seinde kapitein Spruyt, dat het hem nog niet gelukt was de kraan te vinden. Naar aanleiding hiervan werd door *Bureau Wijsmuller* aan kapitein Spruyt geseind, dat hij in geen geval zijn pogingen om de kraan terug te vinden moest opgeven, daar de firma Smulders overtuigd was dat de kraan dusdanig geconstrueerd was, dat deze zelfs een sterke cycloon zou kunnen doorstaan. Intusschen waren op verzoek van assuradeuren door de Argentijnsche Regeering eenige oorlogschepen en een marine-sleepboot uitgezonden om mede te assisteeren bij het zoeken naar de kraan. Nadat kapitein Spruit 5 dagen onafgebroken naar de kraan had gezocht, had hij den 5den dag 's namiddags 3 uur het geluk de kraan terug te vinden en constateerde dat alles wel aan boord was, zoowel de 5-man sterke bemanning, als de toestand van de kraan.

Door de Nederlandsche Industrie is hier dus wederom een werktuig afgeleverd, waarop zij met recht trotsch kan zijn.

Hoedenvlecht-Nijverheid.

Voor het examen in het hoedenvlechten, gehouden 20 November 1923, in de Hoedenschool te Pietermaai zijn geslaagd:

voor diploma B: Mejn. Maria Cato, Emilia Demey, Adelina Pietersz, Olaria Gijon, Clotilda Jansen, Odulia Koeiman, Martinet Naar, Victoria Winster, Cornelia Felipa, Martina Jansen, Angelina Verplaats, Urania Davelaar, en Cornelia Evertsz;

voor diploma C: Johanna Alee, Catharina Daal, Isbelia Danchi, Anthonilia Minguel, Felecita Parcial, Magriet Pietersz, Johanita Cijntje, Servania Onario, Rosa Jandroep en Lelia Senjor;

voor diploma D: Helena Leito, Felecita Bor en Carmen de Windt.

Ontvangen

van den Heer A. B. W. LIEDER een kalender, reclame van de firma *Huntley & Palmers. Ltd. Biscuits* te Londen.

Isla.

Gisteren liep het hardnekkig gerucht, dat ons van verschillende zijden bevestigd werd, dat de Heer BIERMAN benoemd is tot directeur van de *Carribean* in Maracaibo.

Draadlooze.

Ook deze week onderhield onze draadlooze stations van *Daniel* en Riffort geregeld draadlooze verbinding met Bandoeng (Java). De proefnemingen worden voortgezet. Als bewijs van goede ontvangst, deelen we hier het volgende persbericht van *Aneta* den Haag van 21 Nov.

Maastricht. Er is hier een uitgebreid complot van landverraders ontdekt. Twee actieve en één gepensioneerde sergeant-majoor zijn gearresteerd geheime stukken bij hen in beslag genomen, die aan Belgische Spionnendienst zouden verkocht worden.

AANBESTEDING.

Bij openbare inschrijving zal worden aanbesteed de levering van 68 paar schoenen ten behoeve van de politie.

De onderteekende inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op **Zaterdag, den 1n. December 1923.** *om TWAALF uur 's middags zijn ingeleverd op het Parket van den Procureur-generaal, waar de inschrijvingsbiljetten op gemeld uur geopend zullen worden.*

Belanghebbenden kunnen bij de opening persoonlijk of door een gemachtigde tegenwoordig zijn.

Biljetten, die niet onderteekend zijn, kunnen worden geweigerd.

De inschrijvers moeten ten genoegen van den Procureur-generaal twee gegoede borgen stellen tot zekerheid van de richtige nakoming van hunne verbintenissen.

Omtrent de verdere voorwaarden kunnen op het Parket voornoemd nadere inlichtingen worden ingewonnen.

Curaçao, den 7n. November 1923.

De Procureur-generaal,

3—3 *J. B. GORSIRA.*

Politieke film.

XXXIII.

't Wordt er voor een overzichtschrijver van buitenlandsch nieuws niet prettiger; op bijna alles wat de politiek in beweging houdt, concentreert zich op Duitschland. 't Is of: Duitschland en Frankrijk, Duitschland en Amerika; òfwel Beieren en Berlijn, Berlijn en Saksen; òfwel Roergebied en Rijnland. Al wat buiten dat kader valt, boet aan interesse in en merkwaardig .... er gebeurt in het overige Europa zoo bitter weinig wat pikant en vermeldenswaard is. Mussolini heeft een tijd lang de gemoederen beziggehouden; thans vaart Italië in den nieuwen koers zonder dat iemand meer over rept. Spanje begroette in Primo de Rivera zijn hervormer en men weet al haast niet beter of het behoort zoo.

Men ziet in de Hollandsche bladen dan ook, dat de buitenlandsche rubrieken dagelijks minder plaats innemen bij gebrek aan interessante copie; alles lijkt zooveel op elkander en of er nu in Keulen of München communistencomplots uiteen werden gejaagd dan wel hier of daar in het bezetgebied 20 of 50 personen zijn doodgeschoten, wat is dit voor een interessante variatie?

Met deze aanmerking vooraf geven wij heden een kort overzicht van de separatistische beweging in Rijnland, waar op 21 October, een vrooLijken Zondagmorgen, de republiek is uitgeroepen. Vroeg, bij het krieken van den dag bezetten de separisten te Aken de openbare gebouwen, terwijl de Duitsche politie daar zoo goed als werkeloos bleef.

Post, kazernes, bureaux voor veiligheid, regeeringswoningen, alles werd „gerequireerd", terwijl de ambtenaren, die trouw bleven aan de wettige regering, de tijding van hun ontslag kregen aan te hooren.

Het aantal opstandelingen werd in den aanvang op 2000 geschat, terwijl de voorloopige regeering aankondigde, dat het gebeurde is te beschouwen als een fait accompli, waarbij zij elk verzet, elke betooging of ook plundering verbiedt.

Aan de bevolking gaf de voorloopige regeering de verzekering, dat de levensmiddelenvoorziening en ook de arbeid verzekerd zijn en zij verzocht de inwoners zich kalm en waardig te gedragen. De Rijnlandsche troepen trokken zich terug naar een plaats in het Noorden der Belgische zone om daarna zich naar het door Franschen en Engelschen bezette gebied te begeven.

Het hoofd der Separatische beweging in Aken was een koopman, zekere Deckers, die onafhankelijk staat van de heeren Dorten, Smeets of Matthes. Overal in de stad had deze proclamaties laten aanplakken om de bevolking mededeeling te doen van de afscheiding, deze te verzoeken zich daarbij aan te sluiten en kennis te geven dat elke tegenstand tegen het nieuwe bestuur met de wapenen zou worden onderdrukt.

Ook in andere plaatsen van het Rijnland hebben afscheidingsliefhebbers een dergelijke beweging op touw gezet, totdat zich ten slotte de Subcomité's vereenigden tot één partij, die de volgende proclamatie verspreidde:

„Ten einde het Rijnland te redden van volslagen ellende door de schuld van Pruisen en het te vrijwaren voor een links-radicale omwenteling heeft de onafhankelijke Rijnlandsche partij het burgerlijk bestuur aan zich getrokken. Natuurlijk dient het gezag der bezettingsmogendheden strikt geëerbiedigd te blijven. Alle staats- en gemeenteambtenaren moeten hun gewonen arbeid blijven verrichten, tenzij wij anders beschikken. Tegen overtreding, zullen wij streng optreden. De geheele bevolking moet rustig aan het werk blijven.

De voedselvoorziening is verzekerd. Tot requisitie zal slechts bij noodzaak worden overgegaan.

Op ordeverstoorders en plunderaars zal worden geschoten. Samenscholingen zijn verboden.

De onafhankelijke Rijn-Republiek is afgekondigd, de voorloopige regeering gevormd. De uitvoerende macht is in handen van het uitvoerend comité voor het geheele Rijnland dat voor de districten en gemeenten commissarissen heeft benoemd.

De voorloopige regeering is in contact met de bezettingsoverheid om de handhaving der openbare orde te regelen in de plaatsen, waar zij de uitvoerende macht uitoefent.

De president van de hooge Ententecommissie heeft in zijn hoedanigheid van hoogen Franschen commissaris, de voorloopige regeering ontvangen en haar medegedeeld, dat hij haar erkent als drager van het gezag, in plaatsen waar zij dit werkelijk uitoefent.

VARIA.

Een electrische stad.

De Ver. Staten zijn het land, dat zich steeds energieker van de hulp der bedienende menschenhand onafhankelijk tracht te maken. Men heeft uitgerekend, dat elke groote Amerikaan de arbeidsprestatie van veertig paardekrachten tot zijn beschikking heeft, die door stoom, petroleum en electriciteit worden voortgebracht. Voor het doel van deze productie worden jaarlijks achthonderd millioen ton kolen verbruikt. Waarschijnlijk nog grooter is het verbruik van olie. Naar de schatting de ingenieurs beschikt Amerika bovendien over waterkrachten die elk jaar ruim tachtig millioen paardekrachten zou kunnen leveren en die thans nog geheel braak liggen. Sedert geruimen tijd is het dan ook de droom der ingenieurs, deze ongebruikte waterkracht voor de nijverheid van het land productief te maken.

Deze droom zal nu echter binnenkort worden verwezenlijk, want volgens de mededeelingen, die uit het hoofdkwartier van het groote electrische Concern te Schnenectady (in den staat New-York) komen, is men al ijverig aan het werk om de wateren van de Oregon, die door een uitgestrekt gebied der Vereen. Staten stroomt, industrieel te nutte te maken. Het plan voorziet in de mobilisatie van 800.000 P. K. van electrische kracht. Daarmede wil men honderdduizenden acres land in bloeiende akkervelden veranderen, talrijke groot industriëele inrichtingen in 't leven roepen en een splinternieuwe groote stad stichten, die zonder kolen en rook, en dus onberispelijk rein zal zijn.

Als plaats voor deze stad is een terrein bij de Priest-Rapids uitgekozen, de groote watervallen van de Oregon, die over een gebied van ongeveer vijftien kilometer uit een hoogte van ruim dertig meter neerstorten. Daarbij zal de grootste afdamming der wereld worden aangelegd, die den stuwdam van den Nijl bij Assoean nog in uitgestrektheid overtreft. Daarna zal men een aanvang maken met den bouw van de electrische modelstad, met woningen voor een bevolking van veertig duizend arbeiders, en fabrieken zonder schoorsteenen. Voor industriëele doeleineinden zullen in 't geheel 400.000 P. K. worden gebruikt, terwijl voor de irrigatie en het vruchtbaar maken van den bodem 300.000 P. K. aan energie uit de tweede hand beschikbaar zijn.

Walter Seddon.

De jonge Engelsche marconist Walter Seddon is op 31-jarigen leeftijd overleden. Zijn dood roept de herinnering wakker aan de ramp van het s.s. *Volturno*, het landverhuizersschip, dat met 700 personen aan boord midden op den Atlantischen Oceaan in brand raakte. Ten gevolge van het voortwoekeren van het vuur moesten de marconisten doorseinen op een noodtoestel, maar zij bleven op hun post tot door een ontploffing de antennes naar beneden kwamen en niets meer kon worden gedaan. Tien groote schepen hadden inmiddels het noodsignaal opgevangen en snelden te hulp, maar konden niets doen tot de storm bedaarde, waarna vijfhonderd menschenlevens konden worden gered. Seddon kwam de gevolgen van de geleden ontbering nooit te boven en is gedurende de tien jaar, voor hij nu op 31-jarigen leeftijd overleed, steeds invalide geweest.

Een steekvlam onder water.

Een merkwaardige ontdekking is voor marine-officieren te Eastbourne gedemonstreerd. De bekende duiker Dan Hammat, die indertijd de „*Ariadme*" hielp opblazen, daalde in een 30 voet diepen, met helder water gevulden put af en vertoonde op den bodem daarvan de werking van een instrument, waarmee het mogelijk is, een vlam onder water „aan" te houden. Met deze vlam boorde hij een gat in een stalen plaat van een Engelsche duim dik.

De proefneming gelukte uitstekend en belooft van veel nut te zijn bij werkzaamheden, aan gezonken schepen te verrichten, en voor andere voor de marine belangrijke doeleinden.

